



DIJAKI IN ŠTUDENTJE NA (OBVEZNI) DELOVNI PRAKSI

KAZALO VSEBINE

1. VERIFIKACIJA UČNEGA MESTA	2
1.1. PODLAGA	2
1.2. UČNE POGODBE	2
1.3. POGOJI ZA VERIFIKACIJO UČNEGA MESTA	3
1.3.1. MATERIALNI POGOJI	3
1.3.2. KADROVSKI POGOJI	3
1.3.3. POSTOPEK VERIFIKACIJE	4
1.4. NAJAVA UČNIH MEST	4
2. IZPLAČILO NAGRADE	5
2.1. DOHODKI, KI SE V DAVČNO OSNOVO NE VŠTEVAJO DO DOLOČENE VIŠINE	5
2.2. DOHODKI, KI SO OPROŠČENI PLAČILA DOHODNINE	6
2.3. ZAVAROVANJE DIJAKA ALI ŠTUDENTA	6
3. OBVEZNOSTI IN OLAJŠAVE	7
3.1. POROČANJE NA FURS	7
3.2. OLAJŠAVA ZA PODJETJE	8
3.3. OLAJŠAVA ZA SAMOSTOJNEGA PODJETNIKA	8





1. VERIFIKACIJA UČNEGA MESTA

1.1. PODLAGA

[Zakon o poklicnem in strokovnem izobraževanju, Ur. list RS, 79/2006.](#)

Praktično izobraževanje v delovnem procesu omogoča doseganje ciljev, ki jih šola ne more uresničiti, zlasti poklicno socializacijo in razvoj potencialov ter poklicnih kompetenc z neposrednim opravljanjem dela.

Programi v poklicnem in strokovnem izobraževanju določajo minimalni standard praktičnega usposabljanja z delom, 24 tednov v 3 letih izobraževanja. Praktično usposabljanje z delom se lahko pri individualni pogodbi, na željo delodajalca, v drugem letniku poveča na 18 tednov. Obseg praktičnega usposabljanja z delom pa ne sme presegati 50 tednov v 3 letih izobraževanja, saj dijakom pripada minimalno 8 tednov počitnic.

Za izvajanje praktičnega usposabljanja z delom morata biti izpolnjena dva temeljna pogoja, in sicer, da ima delodajalec primerno **učno mesto**, ki je **verificirano** s strani pristojnih zbornic, ter sklenjeno učno pogodbo z dijakom, ki ga želi usposobiti.

1.2. UČNE POGODBE

- Individualne učne pogodbe med delodajalcem, dijakom in njegovimi starši oziroma zakonitimi zastopniki
ali
- kolektivne učne pogodbe med delodajalcem in šolo.

V pogodbi se stranki dogovorita glede:

- trajanja in načina izvajanja praktičnega izobraževanja v delovnem procesu,
- vsebin, ki jih bo dijak pridobil v delovnem procesu,
- drugih nalog in obveznosti.

Načeloma obseg praktičnega usposabljanja z delom **s sklenjeno kolektivno učno pogodbo poteka takole**: 1. letnik 3 tedne, 2. letnik 3 tedne in 3. letnik 18 tednov. Načeloma smo zapisali zato, ker je šola z zakonom iz leta 2006 pridobila večjo avtonomijo in pripravi izvedbeni kurikulum glede na potrebe svojih dijakov in okolice.

Obseg praktičnega usposabljanja z delom **s sklenjeno individualno učno pogodbo pa načeloma takole**: 1. letnik 3 tedne, 2. letnik 18 tednov (praktični pouk v šoli se lahko nadomesti s praktičnim usposabljanjem z delom pri delodajalcu – na željo delodajalca in v sodelovanju s srednjo poklicno šolo – zapisati v aneksu, ki je priložen individualni učni pogodbi) in 3. letnik 18 tednov.

Podjetjem, ki so sklenila **INDIVIDUALNO UČNO POGODBO** z dijakom pripada donacija Ministrstva za gospodarstvo za vsako sklenjeno pogodbo



1.3. POGOJI ZA VERIFIKACIJO UČNEGA MESTA

Delodajalec mora dokazati, da zagotavlja ustrezne prostore, opremo in mentorja za praktično izobraževanje dijakov.

1.3.1. MATERIALNI POGOJI

Delodajalec zagotavlja tehnično opremljenost učnega mesta in minimalne pogoje, ki so potrebni za doseganje zadovoljive kakovosti storitev ter realizacijo ciljev praktičnega usposabljanja dijakov, v skladu z zahtevami predpisanega programa.

Za izvajanje praktičnega izobraževanja v obratovalnici mora biti delovno (učno) mesto opremljeno v skladu z zahtevami posameznega programa. Oprema mora zadostiti minimalnim pogojem, ki zagotavljajo doseganje zadovoljive kakovosti izdelkov in storitev ter realizacijo ciljev praktičnega usposabljanja z delom za posamezno poklicno usmeritev. Na učnem mestu mora delodajalec zagotoviti vse pogoje za varstvo in zdravje pri delu. Pri ocenjevanju primernosti obratovalnice se upošteva zlasti: delovne prostore in opremo, stroje in naprave. Podjetje mora ustrezati tehničnim predpisom ter mora zagotoviti izvajanje predpisov s področja varstva in zdravja pri delu (Zakona o varnosti in zdravju pri delu, Pravilnika o varovanju zdravja pri delu otrok, mladostnikov in mladih oseb ter drugih ustreznih predpisov) ter imeti sistem kakovosti.

1.3.2. KADROVSKI POGOJI

Delodajalec oziroma oseba, ki je pri njem zaposlena na podlagi pogodbe o zaposlitvi – mentor ali izobraževalec ima ustrezne izkušnje iz področja, ki ga izobražuje ter ustrezno pedagoško-andragoško izobrazbo.

Delodajalec, ki poklicno usposablja dijake z delom, mora imeti: mojstrski izpit iz ustrezne stroke, ki vključuje pedagoško-andragoška znanja ali ustrezno triletno poklicno šolo in vsaj pet let ustreznih delovnih izkušenj, ustrezno srednjo strokovno izobrazbo in vsaj pet let ustreznih delovnih izkušenj, višjo izobrazbo iz ustrezne stroke in vsaj dve leti ustreznih delovnih izkušenj, visoko izobrazbo iz ustrezne stroke in vsaj eno leto ustreznih delovnih izkušenj. Vsi naštetih, razen mojstrov, morajo opraviti tudi pedagoško-andragoški seminar. Namesto delodajalca lahko izobraževanje dijaka prevzame tudi njegov zaposleni delavec, ki izpolnjuje zgoraj navedene pogoje.



1.3.3. POSTOPEK VERIFIKACIJE

1. Delodajalec odda na [vlogi](#) signal pristojni zbornici, da želi praktično usposabljanje dijakov. Vlogi predloži izpisek iz sodnega registra ali pa izpisek iz AJPES-a iz katerega je razvidno za katero dejavnost je delodajalec registriran. [Vlogo](#), ki mora biti žigosana in podpisana skupaj s priložo (izpisek AJPES) pošlje na: Kardeljeva ploščad 27/a, 1000 Ljubljana. Skenirano vlogo se lahko posreduje tudi po elektronski pošti na: mojca.cek@gzs.si.
2. GZS vlogo pregleda poprosi delodajalca za morebitne dopolnitve, skliče komisijo ter skupaj z delodajalcem določi primeren datum obiska podjetja, da se ugotovi dejanska ustreznost materialnih in kadrovskih pogojev.
3. Komisija obiše podjetje, se pogovori z delodajalcem, določi število učnih mest in zapiše Zapisnik, katerega podpišeta oba partnerja.
4. Na podlagi Zapisnika, GZS izda podjetju (delodajalcu) Potrdilo o verificiranih učnih mestih.

S tem je postopek verifikacije tudi končan, postopek verifikacije je za podjetje brezplačen in tudi vpisano število učnih mest delodajalca ne obvezuje v dejansko usposabljanje tolikšnega števila dijakov, da jim pa možnost, da to storijo.

V primeru, da delodajalec spremeni naziv, lokacijo ali da se spremeni kateri drugi podatek, ki je relevanten za register učnih mest, je dolžan Zbornici sporočiti morebitne spremembe na Vlogi za spremembo podatkov v registru. Pomembno je tudi poudariti, da je bilo mnogo podjetij že registriranih, saj se sistem verifikacij z manjšimi in večjimi razlikami opravlja že od leta 1996, tudi ta podjetja pozivamo, da nam na zgoraj omenjenem obrazcu sporočijo spremembe in seveda željo, če želijo še vedno opravljati dejavnost praktičnega usposabljanja dijakov.

Nenazadnje pa nam lahko delodajalci sporočijo tudi, da ne želijo biti več vpisani v register, oziroma ne želijo več usposabljanje dijakov. To storijo z obrazcem: Vloga za izbris iz registra učnih mest.

[Register učnih mest](#) oziroma baza verificiranih podjetij je redno osvežena s strani pristojnih zbornic.

1.4. NAJAVA UČNIH MEST

Z najavo učnih mest delodajalec objavi svojo namero za izobraževanje dijakov (28. člen Zakona o poklicnem in strokovnem izobraževanju, Ur. list RS, št. 79/2006) pristojni zbornici. Najave učnih mest se praviloma zbirajo do sredine novembra meseca vsako leto posebej. Najava velja za naslednje šolsko leto. Najava učnih mest je med drugim tudi način sporočanja potreb po kadrih oziroma sporočanje želja delodajalcev po sodelovanju v praktičnem usposabljanju dijakov. Pristojna zbornica najave posreduje Ministrstvu za šolstvo in šport, ki učna mesta objavi v Razpisu za vpis za prihodnje šolsko leto.



Viri:

https://www.gzs.si/skupne_naloge/izobrazevanje/vsebina/Javna-pooblastila/Verifikacija-u%C4%8Dnih-mest-v-srednjem-poklicnem-izobra%C5%BEevanju/Register-u%C4%8Dnih-mest

<http://www.ozs.si/Za%C4%8Clane/Izobra%C5%BEevalnicenter/Poklicnoizobra%C5%BEevanje/Verifikacijau%C4%8Dnihmest.aspx>

2. IZPLAČILO NAGRADE

Dijaki in študentje lahko opravljajo obvezno prakso iz naslova:

- prejetih kadrovskih štipendij
- učnega programa, ki se navezuje na obvezno praktično delo

Obvezno prakso in obdavčitev ureja [Zakon o dohodnini \(ZDoh-2\)](#) in Uredba o davčni obravnavi povračil stroškov in drugih dohodkov iz delovnega razmerja.

Po tem zakonu ločimo:

- dohodke, ki so oproščeni plačila dohodnine;
- dohodke, ki se v davčno osnovo ne všttevajo do določene višine.

1.1. DOHODKI, KI SE V DAVČNO OSNOVO NE VŠTEVAJO DO DOLOČENE VIŠINE

Nagrada za obvezno praktično delo dijakov in študentov **v skladu s predpisi, ki urejajo vzgojo in izobraževanje** se, skladno z določili 44. člena Zakona o dohodnini in Uredbe o davčni obravnavi povračil stroškov in drugih dohodkov iz delovnega razmerja, ne všteva v davčno osnovo do višine: 172,00€ mesečno

Obvezno praktično delo (vajenci – 1. letnik) 84,00 € mesečno

Obvezno praktično delo (vajenci – 2. letnik) 126,00 € mesečno

Obvezno praktično delo (vajenci – 3. in 4. letnik) 167,00 € mesečno

V primeru, da delodajalec izplača nagrado, ki presega ta znesek se razlika (nad 172€) všteva v davčno osnovo, od katere se obračuna in plača akontacija dohodnine!

Delodajalec je dolžan zagotoviti dijaku ali študentu poleg izplačila nagrade tudi **povračilo stroškov prehrane med delom ter prevoza na delo in z dela** skladno z ustrezno kolektivno pogodbo na ravni dejavnosti. Glede na to, da se dohodek dijaka ali študenta iz naslova nagrade za obvezno prakso šteje za **dohodek iz delovnega razmerja po Zakonu o dohodnini**, se zato



tudi morebitna povračila stroškov, ki so tem osebam izplačana v zvezi z delom, ne všttevajo v davčno osnovo pod pogoji in do višin, določenih v Uredbi o davčni obravnavi povračil stroškov in drugih dohodkov iz delovnega razmerja.

Povračilo stroškov prevoza v višini mesečne vozovnice ali v višini 0,18€ na kilometer in povračilo stroškov prehrane največ do višine 6,12€ na dan.

Če dijak oziroma študent obvezno praktično delo v obdobju enega meseca ne opravlja cel mesec, se neobdavčen znesek sorazmerno zmanjša, glede na razmerje med številom opravljenih dni obveznega praktičnega dela in številom delovnih dni v mesecu.

1.2. DOHODKI, KI SO OPROŠČENI PLAČILA DOHODNINE

(Dohodki v zvezi z izobraževanjem) Skladno z 25. členom Zakona o dohodnini se dohodnine se ne plača od:

1. štipendije in drugih prejemkov, izplačanih osebi, ki je vpisana kot učenec, dijak ali študent za polni učni ali študijski čas, v zvezi z izobraževanjem ali usposabljanjem na podlagi posebnih predpisov, in sicer iz proračuna ali sklada, ki je financiran iz proračuna (razen kadrovske štipendije) in od navedenih prejemkov, ki jih financira tuja država ali mednarodna organizacija oziroma izobraževalna, kulturna ali znanstveno-raziskovalna ustanova, razen prejemkov, ki so prejeti kot nadomestilo za izgubljeni dohodek ali v zvezi z opravljanjem dela oziroma storitev;
2. prejemkov, izplačanih za kritje šolnine in stroškov prevoza ter bivanja osebi, ki je vpisana kot učenec, dijak ali študent za polni učni ali študijski čas, ki jih izplača ustanova, ustanovljena z namenom štipendiranja, ki ni povezana oseba ali sedanji, prejšnji ali bodoči delodajalec prejemnika ali osebe, ki je povezana s prejemnikom;
3. prejemkov v obliki regresiranja oziroma subvencioniranja študentske prehrane, mesečnih vozovnic za prevoze učencev, dijakov in študentov, ki se šolajo izven kraja bivanja, varstva in vzgoje v vrtcih in drugih podobnih pomoči, ki se v skladu z zakonom o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja, zakona o visokem šolstvu, zakona o osnovni šoli ter zakona o vrtcih financirajo iz proračuna države ali samoupravne lokalne skupnosti.

1.3. ZAVAROVANJE DIJAKA ALI ŠTUDENTA

Dijaka ali študenta je potrebno na podlagi pogodbe, sklenjene s šolo oziroma fakulteto, **prijaviti v zavarovanje za primer poškodbe pri delu** (obrazec **M12**) preko portala E-DEM. Redko se zgodi, da dijaka ali študenta prijavi v zavarovanje šola, saj je pravilneje, da to osebo prijavi delodajalec.



Učenci in študenti pri praktičnem delu so zavarovanci po 1. točki 17. člena Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju – ZZVZZ Skladno s 55. členom ZZVZZ se za te zavarovance plača **prispevek za zavarovanje za poškodbe pri delu in poklicne bolezni v višini 4,70 €**. Prispevek se plača ne glede na to, ali je delodajalec dijaku ali študentu v tekočem mesecu dodelilo nagrado ali ne!

Z določbo 55. a člena ZZVZZ je določeno, da zavarovanci iz 15. člena tega zakona in po njih zavarovani družinski člani iz 20. člena ZZVZZ **plačujejo prispevek po stopnji 6,36 %** tudi od dohodkov iz drugega pravnega razmerja, na podlagi katerega niso zavarovani na podlagi prvega odstavka 15. člena tega zakona, prejetih na podlagi opravljenega dela oziroma storitev, kadar se plačilo, prejeta na podlagi tega pravnega razmerja, na podlagi zakona, ki ureja dohodnino, šteje za dohodek in ni oproščen plačila dohodnine ali ni drug dohodek na podlagi zakona, ki ureja dohodnino, z izjemo dohodka iz dela, opravljenega na podlagi 6. točke 17. člena tega zakona.

To pomeni, da se dodatni prispevek po stopnji 6,36€ plača od vseh nagrad – tudi od tistih, ki se ne všttevajo v davčno osnovo.

V primeru ko se plačajo samo stroški prehrane in prevoza pa se plača samo prispevek za zavarovanje za poškodbe pri delu in poklicne bolezni v višini 4,70€.

V skladu s tretjim odstavkom 20. člena Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju – ZPIZ-2 so dijaki in študenti pri opravljanju obvezne prakse **zavarovani za invalidnost in smrt, ki je posledica poškodbe pri delu**. Skladno z določbo 4. člena Sklepa o določitvi prispevkov za posebne primere zavarovanja **letni pavšalni znesek 9,54 eur plačajo šole**, ki zahtevajo oziroma organizirajo opravljanje obvezne prakse.

3. OBVEZNOSTI IN OLAJŠAVE

3.1. POROČANJE NA FURS

Izplačevalec nagrade (torej delodajalec pri katerem dijak ali študent opravlja obvezno prakso) skladno s Pravilnikom o vsebini in obliki obračuna davčnih odtegljajev ter o načinu predložitve davčnemu organu **na dan izplačila nagrade predloži [Obračun davčnih odtegljajev od plačil vajencem, dijakom in študentom za obvezno praktično delo – REK-1a](#)**. Glede na določbe Pravilnika mora izplačevalec na zbirnem REK-1a obrazcu **v polje 101** – Dohodek vpisati znesek izplačanega dohodka, torej **znesek celotne nagrade**.

Plačila delodajalca (izplačan bruto znesek nagrade brez stroška povračil) ob izplačilu nagrade za obvezno prakso pa pomenijo tudi olajšavo za podjetje in samostojnega podjetnika.



3.2. OLAJŠAVA ZA PODJETJE

PРАВNA PODLAGA: ZAKON O DAVKU OD DOHODKOV PRAVNIH OSEB (ZDDPO-2), 57. člen :

Zavezanec, ki sprejme vajenca, dijaka ali študenta po učni pogodbi za izvajanje praktičnega dela v strokovnem izobraževanju, lahko uveljavlja znižanje davčne osnove v višini plačila tej osebi, vendar največ v višini 20% povprečne mesečne plače zaposlenih v Sloveniji za vsak mesec izvajanja praktičnega dela posamezne osebe v strokovnem izobraževanju.

3.3. OLAJŠAVA ZA SAMOSTOJNEGA PODJETNIKA

PРАВNA PODLAGA: ZAKON O DOHODNINI (ZDOH-2), 64. člen:

Zavezanec, ki sprejme vajenca, dijaka ali študenta po učni pogodbi za izvajanje praktičnega dela v strokovnem izobraževanju, lahko uveljavlja znižanje davčne osnove v višini plačila tej osebi, vendar največ v višini 20% povprečne mesečne plače zaposlenih v Sloveniji za vsak mesec izvajanja praktičnega dela posamezne osebe v strokovnem izobraževanju.

Vir:

<http://petka.si/dijaki-in-studentje-na-obvezni-praksi/>

